

розвитку можуть бути компенсовані в адекватних до стану дитини психолого-педагогічних умовах [3, с. 6].

Сучасні дослідження об'єктивно підтверджують позитивний вплив мистецтва психічний розвиток дітей з різними відхиленнями. У практиці реабілітації дітей з порушеннями розвитку та поведінки широко застосовують спеціальні види реабілітації: арт-терапію – терапія мистецтвом, основними видами якої є терапія малюнком; музикотерапію – інструментальна та вокальна, танцювальна терапія; фольклоротерапію, казкотерапію, лялькотерапію. У процесі занять музикою, співом у дітей активізується творче мислення, формується цілеспрямована діяльність, стала увага. Заняття мистецтвом сприяють сенсорному розвитку дітей, диференціації сприймання, повільної уваги, комунікації, мови.

Таким чином, проведене дослідження дає підстави для подальшого вивчення процесу естетичного виховання молодших школярів з особливими освітніми потребами, а інтеграція дітей, які потребують корекції духовно-емоційного та розумового розвитку, найкраще відбувається в закладах середньої освіти, які приймають на навчання усіх дітей.

Список використаних джерел

1. Анищенко Н. В. Формирование художественного восприятия младших школьников средствами комплексного взаимодействия искусства: автореф. дис. ... канд. пед. наук / Н. В. Анищенко; НИИ педагогики. – Киев, 1992. – 18 с.
2. Выготский Л.С. Психология искусства / Л.С. Выготский. – Москва : Педагогика, 1987. – 344 с.
3. Колупаєва А. В. Інклюзивна освіта в контексті реалій сьогодення / А. Колупаєва // Практика управління закладом освіти. – Київ: ТОВ «Міжнародний центр фінансово-економічного розвитку України», 2010. – № 4. – С. 8–12.
4. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі / упор. Л. М. Масол, О. В. Гайдамака, Е. В. Белкіна, О. В. Калініченко, І. В. Руденко. Х.: Ранок, 2006. – 256 с.
5. Олексюк О. М. Педагогіка духовного розвитку особистості: сфера музичного мистецтва : навч. посіб. / О. М. Олексюк, М. М. Ткач. — Київ: Знання України, 2004. – 264 с.
6. Падалка Г. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін / Г. М. Падалка. – Київ: Освіта України, 2010. – 274 с.
7. Рудницька О. П., Миропольська Н. Е. Критерії музично-естетичного розвитку дітей / О. П. Рудницька, Н. Е. Миропольська // Початкова школа. – 1985. – № 3. – С. 38-43.
8. Соколова Е. Психология детей с задержкой психического развития: учеб. пособ. / Е. В. Соколова. – М.: Сфера, 2009. – 318 с.
9. Тодосієнко Н. Л. Особливості формування естетичного сприймання у молодших школярів з особливими потребами засобами мистецтва / Н. Л. Тодосієнко // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій університету «Україна». Хмельницький, 2019. – С.106-110.

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ДІТЕЙ ІЗ СИНДРОМОМ ДАУНА ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА

Мельник Альона, здобувач ступеня вищої освіти «бакалавр»

*Науковий керівник: І.А. Стахова, асистент кафедри початкової освіти
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

FORMATION OF SOFT SKILLS IN CHILDREN WITH DOWN SYNDROME BY MEANS OF THEATRICAL ART

Melnyk Alona, bachelor`s student

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskiy State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті висвітлено особливості формування м'яких навичок молодших школярів засобами театрального мистецтва. Розкрито позитивний вплив театру та процес соціального становлення дітей з синдромом Дауна.

Ключові слова: діти із синдромом Дауна, театр, театральне мистецтво, soft skills (м'які навички).

Abstract. The article highlights the peculiarities of the formation of soft skills of junior schoolchildren by means of theatrical art. The positive influence of the theater and the process of social formation of children with Down syndrome are revealed.

Key words: children with Down syndrome, theater, theater, soft skills.

У сучасному суспільстві важливого значення надається соціальному становленню та утвердженню кожної особистості. Таке завдання ставиться перед фахівцями психолого-педагогічного профілю, які працюють в умовах інклюзивної освіти [10; 11]. Так, на думку О.Демченко [1], поряд із корекційно-розвивальними заняттями для дітей з особливими освітніми потребами необхідно проводити соціально-виховні форми. Дослідниця робить акцент на обдарованих дітях, які на міжнародному рівні визнані особами з особливими освітніми потребами.

У свою чергу вважаємо, що особливо це стосується людей із синдромом Дауна, адже вони мають фізіологічні проблеми, які впливають на їхнє здоров'я, фізичний та психологічний стан. Зазвичай, таким людям важко влитися в звичайне суспільне життя, знайти свою нішу в ньому та реалізувати можливості. Саме тому ще в молодшому шкільному віці педагогові потрібно звертати увагу на розвиток soft skills (м'яких навичок) учнів із синдромом Дауна, допомогти їм формувати комунікативну компетентність, розвивати креативність, здатність працювати в команді, відстоювати та обґрунтовувати свою точку зору тощо. Досягти бажаного результату, на нашу думку, можливо залучаючи дітей із синдромом Дауна до театральної діяльності, адже театр – є сукупністю різних видів мистецтв, де кожен учень може розкрити свою індивідуальність та проявити себе.

Основні шляхи організації навчання та виховання дітей із особливими освітніми потребами висвітлили у своїх працях В. Засенко, Д. Депплер, Т. Дмитрієва, А. Колупаєва, З. Ленів, Т. Лорман, Д. Харві, А. Хіля, Н. Шматко та ін. Питання всебічного розвитку дітей з синдромом Дауна досліджували Н. Аскаріна, А. Катаєва, М. Пітерсі, Р. Трілор, П. Лаутеслагер. Використання театралізованої діяльності як засобу розвитку учнів представили у своїх роботах І. Барановська, О. Деркач, Н. Муляр, Н. Сорокіна, Л. Стрелкова, О. Олійник, Л. Макаренко, Н. Луцак.

Синдром Дауна – це один з найпоширеніших хромосомних розладів, який легко розпізнається та характеризується порушенням розумового розвитку. “Синдром Дауна обумовлює появу ряду фізіологічних особливостей, внаслідок яких дитина буде повільніше, ніж її ровесники розвиватися і проходити загальні для усіх дітей етапи розвитку” [10, с. 34]. “Основні ознаки дітей, які

мають синдром Дауна: ослаблений м'язовий тонус, пласке обличчя, очі скошені та мають з внутрішньої сторони складки шкіри, пласке перенісся, короткі пальці кисті рук, маленькі, низько посаджені вуха, невелика голова, маленький рот і великий язик, нерідко спостерігається надмірне слиновиділення” [4, с. 98].

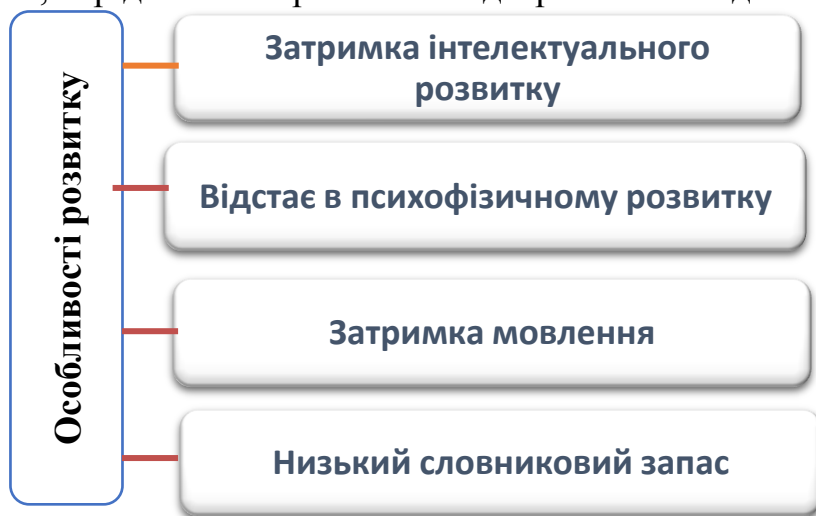

Рис. 1. Розвиток дитини з синдромом Дауна

Формування soft skills є надзвичайно важливим для дитини із синдромом Дауна. У науковій спільноті ці навички називають поняттям «м'які навички» (soft skills). Вони протиставляються жорстким – спеціальним вузькопрофесійним навичкам (hard skills), бо не мають однозначної жорсткої прив'язки до конкретної діяльності. Часто м'які навички називають також універсальними або функціональними компетенціями, а факт володіння ними – функціональною грамотністю (functional literacy) [7]. До м'яких навичок належать: здатність до роботи в команді, вміння комунікувати, знаходити спільну мову з людьми різного віку, розвиток критичного мислення та креативності, вміння раціонально використовувати свій час.

Розвивати м'які навички ефективно шляхом залучення школярів до театрального мистецтва. Театральні форми діяльності ефективно впливають на формування міфопоетичного погляду дітей на світ, допомагають учням глибше осягнути символічність життєвих ритмів у природі та їх значущість для життєвих процесів людини в ході сценічного втілення різноманітних об'єктів та явищ навколишнього світу. Елементи гри, діалог, музика, пісні та танці, використання костюмів і масок зумовлюють злиття учасників вистави з об'єктами втілення [8, с. 8].

Театр є синтезом мистецтв, який увібрав у себе практично все, що допомагає всебічно розвиватися кожній людині, а саме:

- навчитися логічно і правильно висловлювати свої думки;
- збагатити словниковий запас;
- позбутися мовленнєвих дефектів;
- розвитку координації рухів;
- виробленню почуття ритму;
- формування пластичності;
- виробленню правильної постави;

- удосконаленню навичок відчуття свого тіла;
- вільної комунікації;
- концентрації уваги;
- фантазії й уяви [8, с. 28].

Науковці [2] виділяють театр природи як ефективну форму роботи з розвитку soft skills дітей молодшого шкільного віку та розвробляють зміст і напрями підготовки майбутніх педагогів до такого виду професійної діяльності [5].

Отже, театральне мистецтво активно впливає на розвиток особистості, допомагає розкрити свій внутрішній потенціал, сформувати soft skills (м'які навички) у процесі роботи над постановкою спектаклю, адже дітям разом потрібно обрати чи написати сценарій, працювати над музичним оформленням, декораціями, підбирати костюми, репетирувати тощо. Саме така активна спільна діяльність допоможе спрямувати власні здібності у потрібне русло та розвивати їх, створить сприятливу атмосферу для соціалізації особистості, дозволить дітям із синдромом Дауна відчутти важливість та значущість своєї роботи.

Список використаних джерел

1. Демченко О.П. Формування соціальної компетентності дітей з особливими потребами у процесі використання виховних ситуацій / О.П.Демченко // Науковий часопис НПУ ім. М.П.Драгоманова : серія 19. Корекційна педагогіка та соціальна психологія : зб. наукових праць. – К. : НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2011. – С.60-63.
2. Казьмірчук Н.С. Театр природи як засіб формування soft skills в учнів початкових класів / Н.С. Казьмірчук, О.В. Жовнич., І.А.Стахова // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. – Серія: Педагогіка і психологія. – 2020. 61. – С.23-30.
3. Лазаренко Н. І. Зміст, структура і основні напрямки діяльності наукової лабораторії педагогічної майстерності викладача вищої школи / Н.І.Лазаренко // Професійна компетентність педагога в умовах оновлення змісту освіти та вимог ринку праці: зб. Матеріалів III регіональної наук.-практ. конфер. – Т. 15. – С. 24-26. 5
4. Лаутеслагер П. Двигательное развитие детей раннего возраста с синдромом Дауна / П. Лаутеслагер. – М.: Монолит, 2003. – 127 с.
5. Любчак Л.В. Підготовка майбутніх вихователів до організації театралізованої діяльності дітей дошкільного віку // Освітній дискурс : збірник наукових праць / голов. ред. О. П. Кивлюк. – Київ : «Видавництво «Гілея», 2018. – Випуск 9 (11-12) : Педагогічні науки. – С. 91-103.
6. Муляр Н. Виховання дітей молодшого шкільного віку засобами театального мистецтва / Н. Муляр. – Дрогобич. – 8 с.
7. М'які навички [Електронний ресурс]: – Режим доступу до ресурсу: <http://firststep.com.ua/article/myaki-navichki-soft-skills-ditini-ta-ikh-rozvitok#>
8. Олійник О. М. Театрально-ігрова діяльність в умовах дошкільного навчального закладу : навч.-метод. посіб. / О. М. Олійник. – Кам'янець-Подільський : Волощук В. О., 2017. – 163 с.
9. Педагогічні технології інклюзивного навчання: навчально-методичний посібник для студентів закладів вищої педагогічної освіти; уклад. : А. Василюк, Ю. Бондар, А.Хіля. – Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського. – Вінниця, 2020. – 168 с.
10. Питерси М. Программа ранней педагогической помощи детям с отклонениями в развитии / М. Питерси, Р. Трилор. – М.: Ассоциация Даун Синдром, 1997. – 218 с.
11. Хіля А.В. Організація навчально-виховного процесу початкової школи в умовах інклюзивної освіти: законодавчий аспект / А.В. Хіля // Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського: збірник наукових праць. – Випуск 1.43 (93). – Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського, 2013. – Т. 1. – С. 219-223.

**ТЕАТР ЯК ЗАСІБ СОЦІАЛЬНО-ВИХОВНОЇ РОБОТИ
З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО ОБДАРОВАНИМИ ДІТЬМИ**
Орловська Ольга, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»